

Euroopan alueiden komitean lausunto – Energian kuluttajien aseman vahvistaminen

(2016/C 240/05)

Esittelijä: Michel LEBRUN (BE, EPP), Viroinvalin kunnanvaltuutettu**Viiteasiakirja:** Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Energian kuluttajien aseman vahvistaminen

COM(2015) 339 final

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. katsoo, että loppukuluttajien eli kotitalouksien, yritysten ja teollisuuden tulee saada täysi hyöty energiajärjestelmän muutoksesta. Energian hallinnointiin liittyvien toimintapolitiikkojen tavoitteena tulee siksi olla tilanne, jossa kuluttaja voi hallita omaa kulutustaan ja siten hyödyntää uusia teknologioita energialaskunsa pienentämiseksi ja edistää EU:n pyrkimyksiä saavuttaa Pariisin COP21-kokouksessa sovitut kunnianhimoiset ilmastotavoitteet. Kuluttajien olisi näiden politiikkojen ansiosta voitava osallistua aktiivisesti markkinoille ja luottaa tehokkaisiin ja tarkoitukseenmukaisiin kuluttajansuojamekanismeihin, jotka saattavat olla tarpeen energiaköyhyyden torjumiseksi;
2. panee merkille edistyksen, jota on jo saavutettu energiankulutuksen järjeistämässä, kulutuksen vähentämisessä ja sellaisten teknologioiden ja palvelujen kehittämisessä ja käyttöönotossa, joiden ansiosta energiaa voidaan hallinnoida paremmin paikallistasolla ja loppukuluttajien tasolla muun muassa aktiivisen ja dynaamisen eurooppalaisen sääntelykehiksen ansiosta. Tulevassa lainsäädännössä on kannustettava jäsenvaltioita ja paikallis- ja alueviranomaisia jatkamaan ponnistelujaan energiatehokkuuden parantamiseksi, kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ja uusiutuvista lähteistä saatavan energian tuotantokapasiteetin ja myös hajautetun tuotantokapasiteetin kehittämiseksi;
3. panee merkille erittäin suuren määrän ja valikoiman jo olemassa olevia tai valmisteilla olevia teknisiä ja teknologisia palveluja ja ratkaisuja kulutuksenhallinnan ja kysynnänohjauksen alalla sekä hajautetun tuotannon hallinnoinnin alalla. Euroopan unionin tulee ensisijaisesti kannustaa ja tukea näiden välineiden kehittämistä, arvioida niiden kiinnostavuutta ja vaikutuksia energia-alan, talouden, sosiaalialan ja ympäristön näkökulmasta sekä ohjailla niitä turvallisen, helpon ja kohtuuhintaisen käytön varmistamiseksi;
4. haluaa tämän lausunnon avulla osallistua energiaunionia koskevasta puitestrategiasta käytävään laajempaan keskusteluun ja suhtautuu myönteisesti moniin energian kuluttajien aseman vahvistamisesta annettun tiedonannon (COM (2015) 339 final) keskeisiin viesteihin. Tiedonannossa luodaan pohja kansalaislähtöiselle energiaunionille, jossa suojellaan heikoimmassa asemassa olevia kuluttajia. Komitea kehottaa Euroopan komissiota esittämään ja toteuttamaan tiedonannon jatkoksi aikataulultaan varmoja yksityiskohtaisia ja konkreettisia aloitteita tiedonannossa hahmotelluilla aloilla ja kiinnittämään tässä yhteydessä asianmukaista huomiota paikallis- ja alueyhteisöjen huolenaiheisiin ja kokemuksiin;
5. toistaa tässä yhteydessä kehotuksensa, että nk. kolmanteen energiapakettiin sekä energiatehokkuusdirektiiviin ja vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta annettuun direktiiviin sisältyvät toimenpiteet pannaan täysimääräisesti täytäntöön;

6. kehottaa Euroopan komissiota tekemään yksityiskohtaisen analyysin haasteista, esteistä ja mahdollisuuksista, joita liittyy energiankuluttajien konkreettiseen osallistumiseen energiamarkkinoihin, jotta saadaan kattava käsitys heidän tilanteestaan ja heidän mahdollisesti kohtaamistaan vaikeuksista, jotka edellyttäisivät uusia tukitoimia EU:lta, jäsenvaltioilta, paikallis- tai alueyhteisöiltä tai kansalaisyhteiskunnan organisaatioilta;

7. korostaa alue- ja paikallisyhteisöjen merkittävää roolia EU:n tällä alalla antaman lainsäädännön täytäntöönpanossa, infrastruktuurien perustamisessa ja rahoittamisessa energian jakelua sekä energiankulutuksen mittaamista ja hallinnointia varten, hajautetun tuotannon hallinnoinnissa ja paikallis- ja aluetasolla kehitettyjen hyvien käytänteiden levittämisessä sekä energian kuluttajien informoimisessa ja neuvomisessa. Tästä syystä Euroopan alueiden komitea pyytää saada osallistua Euroopan unionin tällä alalla hyväksymien tulevien toimintapolitiikkojen kaikkiin laadintavaiheisiin;

8. painottaa jälleen tässä yhteydessä, että kaikkien tulevien säädösten, jotka liittyvät energian kysynnän ja uusiutuvia lähteitä hyödyntävän hajautetun tuotannon hallinnointiin sekä kuluttajien ja kuluttajille kuuluvien oikeuksien suojeluun, tulee ehdottomasti perustua toissijaisuusperiaatteen. Euroopan alueiden komitea pyytää, että Euroopan unioni ottaa asianmukaisesti huomioon paikallis- ja alueviranomaisien toimivaltuudet ja varmistaa niiden osallistumismahdollisuudet toissijaisuusperiaatetta kaikilta osin noudattaen;

9. vakuuttaa haluavansa edelleen osallistua kansalaisten energiafoorumien valmisteluun ja toimintaprosessiin ja olla aktiivisesti mukana laatimassa Euroopan unionin toimintapolitiikkoja antamalla suosituksia äskettäin julkaistuihin ja tulevista aloitteista ja niiden sosiaalisista ja taloudellisista vaikutuksista paikallis- ja aluetasoon;

10. on tyytyväinen siihen, että Euroopan komissio mainitsee kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopöytäkirjan⁽¹⁾. Komitea muistuttaa, että sopimuksen allekirjoittajat eli paikallis- ja alueyhteisöt eri puolilta EU:ta ovat todellisia kestäväpohjaisen energiankulutuksen malliesimerkkejä ja että ne vapaaehtoisesti edistävät omaan käyttöön tarkoitettuun tuotantoon liittyviä hyviä käytänteitä kuluttajien keskuudessa. Komitea korostaa, että AK:n jäsenistä jo yli 180 edustaa kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopöytäkirjan allekirjoittajatahoja ja että AK on sitoutunut edistämään sopimusta sekä omien jäsentensä keskuudessa että ollessaan yhteydessä paikallis- ja alueviranomaisiin niin EU:ssa kuin sen ulkopuolella. Komitea muistuttaa kuitenkin, ettei kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopöytäkirja edusta Euroopan kaikkia paikallis- ja alueyhteisöjä. Ei tule syrjiä muita aloitteita, jotka antavat kunnille mahdollisuuden edetä kohti kunnianhimoisia tavoitteita⁽²⁾;

11. huomauttaa, että Euroopan komission tulisi viitata myös saarten sopimukseen, joka on kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopöytäkirjasta vastaava ja sen kanssa rinnakkainen aloite. Sen on allekirjoittanut yli sata saarta, ja saarten viranomaiset tekevät sen yhteydessä tärkeää työtä EU:n kestävyystavoitteiden saavuttamiseksi vuoteen 2020 mennessä;

12. pyytää jälleen, että komitea saisi edustajansa tärkeimpiin energia-alan sääntelytahoisiin Euroopan unionin tasolla (ACER) ja kansallisella tasolla (kansalliset sääntelyviranomaiset)⁽³⁾;

13. korostaa, että hyväksyessään energiankysynnän ja uusiutuvista lähteistä saatavan energian tuotannon hallinnointiin liittyviä uusia tavoitteita sekä mahdollisia tähän liittyviä taloudellisia välineitä on aina noudatettava suhteellisuusperiaatetta. Euroopan alueiden komitea pyytää, että Euroopan komissio ottaisi huomioon uusien toimenpiteiden vaikutukset kaikkiin paikallis- ja alueyhteisöihin, niiden budjetteihin ja niiden hallinnollisiin ja toiminnallisiin valmiuksiin soveltamalla ennalta varautumisen periaatetta tosiasiallisesti jokaisessa valmisteluvaiheessa ja kiinnittäen huomiota kunkin erityyppisen yhteisön ominaispiirteisiin ja erityisvaikeuksiin. Komitea korostaa, että ennalta varautumisen periaatetta tulisi EU:n ympäristölainsäädännön perustavana osana soveltaa myös EU:n energiapolitiikkaan;

14. toteaa energiainfrastruktuurista, että kuluttajien toimintamahdollisuuksien lisäämistä ja kuluttajien vastuullistamista voitaisiin edistää ottamalla käyttöön (mikäli se on loppukuluttajan taloudellisten etujen mukaista) sellaisia älykkäitä verkkoja ja mittareita, jotka ovat kohtuuhintaisia ja kannattavia, suorituskykyisiä, petoksia merkittävästi vähentäviä, helpokäyttöisiä ja turvallisia ja vastaavat kuluttajien tarpeisiin ja odotuksiin, jotka koskevat tiedonsaantia, kulutuksenhallintaa ja laskujen pienentämistä;

⁽¹⁾ Ks. myös ENVE-VI/005.

⁽²⁾ Ks. ENVE-VI-006, kohdat 25 ja 31.

⁽³⁾ Ks. myös ENVE-VI/003, kohta 57.

15. painottaa verkkohaltijoiden ja erityisesti jakeluverkkohaltijoiden tärkeää roolia älykkäiden verkkojen kehittämisessä paikallistasolla, älykkäiden mittarien asentamisessa ja hallinnoinnissa sekä tulevaisuuden markkinoiden toimivuuden kannalta olennaisten ratkaisujen löytämisessä uusiin joustavuustarpeisiin (energian otto ja syöttö). Komitea kiinnittää huomiota komission aikomukseen seurata tiiviisti nykyisten älykkäitä verkkoja, älykkäitä mittausjärjestelmiä ja tiedonhallintaa koskevien eurooppalaisten standardien soveltamista ja on yhtä mieltä siitä, että kuluttajilla tai kuluttajien nimeämällä kolmansilla osapuolilla on oltava mahdollisuus saada tietoja "toimivalla" ja "syrjimättömällä tavalla". Komitea odottaa kiinnostuneena tarvittavien oikeudellisten puitteiden kehittämistä digitaalisten sisämarkkinoiden strategian ja EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen tarkistuksen yhteydessä;

16. korostaa, että useilla alueilla uusien teknologioiden käyttöönotosta aiheutuu merkittäviä kustannuksia, koska energiainfrastruktuuri on vanhentunutta tai sitä ei ole. Komitea katsookin, että on välttämätöntä laatia paikallis- ja aluetasoa varten menetelmä, jolla määritetään kustannusten jakautuminen palveluntarjoajan, kuluttajan ja alue- tai paikallisyhteisön välillä sekä investointien rahoittamiseen käytettävissä oleva tukisumma. Siirtymän on tapahduttava siten, että viime kädessä kuluttajille koituva lasku pienenee. Samaan aikaan komitea pitää olennaisen tärkeänä, että kuluttajille tiedotetaan asianmukaisesti heille mahdollisesti huolta aiheuttavista seikoista sekä teknologioiden eduista ja mahdollisen kuluttajaosuuden suuruudesta, jotta uudistusvastaisuus vähenee;

17. on tyytyväinen siihen, että komissio kiinnittää huomiota energiaköyhyyttä koskevaan erityiskysymykseen, joka on merkittävä haaste monille paikallis- ja alueyhteisöille, koska siihen on puututtava sekä sosiaalipolitiikan että energiapolitiikan yhteydessä. Komitea kehottaa Euroopan komissiota menemään pelkkää tiedonkeruun parantamista pidemmälle ja pyrkimään laajaan yhteiseen energiaköyhyiden määrittelmään ja tarkoituksenmukaiseen toimintasuunnitelmaan lähtökohtana ajatus energiansaannista sosiaalisena perusoikeutena;

18. korostaa Euroopan strategisten investointien rahaston (ESIR) rahoituksen merkitystä Euroopan talouden elvytysuunnitelman täytäntöönpanon sekä energiatehokkuuden parantamistoimien yhteydessä;

19. pyytää Euroopan unionia ja jäsenvaltioita ottamaan käyttöön sääntelykehiksen, joka hyödyttää sekä energiankuluttajia että tuottajakuluttajia ja muita energiantoimittajia, jotka osallistuvat aktiivisesti energian vähittäismarkkinoihin. Lisäksi on tärkeää varmistaa riittävä ja helposti hyödynnettävissä oleva rahoitus paikallis- ja alueviranomaisille, jotka edistävät energiajärjestelmän muuttamista kohti kestäväpohjaisia ja osallistavia energian vähittäismarkkinoita;

Kuluttajien tiedonsaannin parantaminen

20. korostaa, että kuluttajien toimintamahdollisuuksien todellinen lisääminen edellyttää kuluttajien valistamista asianmukaisin toimin energian järkevästä käytöstä, ympäristönsuojelusta – erityisesti ilmanlaadun parantamisesta – ja ilmastonmuutoksen torjunnasta. Esimerkkinä mainittakoon älykkäiden mittareiden asentaminen ja niiden tarjoaman tiedon asettaminen kuluttajien saataville. Samalla on jaettava selkeää ja kattavaa tietoa kuluttajien valinnanmahdollisuuksista ja mahdollisuudesta valita kestäväpohjainen ja kohtuuhintainen energiantoimitus- ja energianhallinnointiratkaisu;

21. korostaa tarvetta varmistaa, että kuluttajat saavat energia-alalla yksinkertaista, selkeää, kattavaa, tarkoituksenmukaista, varmaa, luotettavaa, ilmaista ja riippumatonta tietoa sekä energiantoimitustarjouksista, sopimuksista, kuluttajien oikeuksista ja velvollisuuksista että tuotteista ja palveluista, sekä myös EU:n ja kansallisista tuista, joiden avulla kuluttajat voivat vähentää kulutustaan ja pienentää laskuaan sekä hankkia ja käyttää omia energiantuotantojärjestelmiään. Tähän kuuluu myös tarve tarjota heikoimmassa asemassa oleville kuluttajille kohdennettua tietoa tarkoituksenmukaisessa muodossa (tietoa on tarjottava myös niille, joiden sähköisen viestinnän taidot tai käyttömahdollisuudet ovat vähäiset);

22. painottaa, että alue- ja paikallisyhteisöt ovat kansalaisia lähimpänä olevia tahoja, joten ne voivat antaa kuluttajille olennaisen tärkeää apua ja neuvontaa ja luoda aloitemyönteisen toimintakulttuurin paikallistasolla. Komitea korostaa kuitenkin, että lisäresurssit ovat tarpeen, jotta paikallis- ja alueyhteisöt voivat hyödyntää tähän liittyvät mahdollisuutensa täysimääräisesti ja kehittää innovatiivisia ratkaisuja;

Kysynnänohjaus

23. ehdottaa, että hyväksytään siirto- ja jakeluverkon haltijoihin sovellettavia uusia vaatimuksia ja kannustimia, jotta saadaan lisättyä energiaverkkojen joustavuutta älykkäiden järjestelmien, energian varastoinnin ja energiamuotojen muuntamisratkaisujen avulla;

24. toteaa, että on tarpeen varmistaa tasapuoliset kilpailuolosuhteet kaikille tuleville toimijoille, jotka tuottavat ja jakavat energiaa ja/tai toimittavat uusia palveluja, jotta mahdollistetaan mm. verkon joustavuus ja tuottajakuluttajien (myös ostoyhteenliittymien) tuottaman energian integroiminen;

25. kehottaa Euroopan komissiota kiinnittämään huomiota siihen, että energiapolitiikalla tulee edistää energian osuuden vähentämistä kotitalouksien ja yritysten budjetissa ja sitä kautta loppulaskun pienentämistä. Euroopan alueiden komitea on tähän liittyen huolissaan siitä, että tietyissä tapauksissa kysynnänohjaus saattaa asettaa kuluttajat alttiiksi tukku- ja vähittäismarkkinoiden muutoksille, jotka voivat johtaa hintapiikkeihin, joihin kuluttajat eivät pysty vastaamaan. On ehdotettava hinnoittelumalleja, joissa hinnat taataan pitkällä aikavälillä, jotta kuluttajat voivat suojautua mahdollisilta hintapiikeiltä. Kuluttajia on myös valistettava vaihtuvahintaisten pörssinoteerattujen tariffien käytöstä ja hyödyntämisestä;

Energiantoimittajan vaihtamisen helpottaminen

26. on samaa mieltä siitä, että nämä ongelmat aiheuttavat joissakin tapauksissa markkinahäiriöitä energia-alalla ja että kilpailun puute voi olla suuri este kuluttajaystävällisempien markkinoiden kehittymiselle. Komitea katsoo kuitenkin, että sääntelyä muutettaessa olisi otettava asianmukaisesti huomioon eri sidosryhmien, myös paikallis- ja alueyhteisöjen ja heikossa asemassa olevien kuluttajien, erityistarpeet;

27. pitää valitettavana energiantoimittajan vaihtamismenettelyihin edelleen liittyvää hankaluutta, hitautta ja liiallista byrokratiaa ja pyytää sääntelyelimiä huolehtimaan energiantoimittajan vaihtamisen edellytyksiä koskevan voimassa olevan lainsäädännön soveltamisesta;

28. tukee Euroopan komission sitoumusta varmistaa, että kaikilla kuluttajilla on mahdollisuus käyttää ainakin yhtä ”riippumatonta ja todennettavaa vertailuvälinettä”. Vertailuvälineiden tulee olla selkeitä, kattavia, luotettavia, riippumattomia, helppokäyttöisiä ja ilmaisia. Niiden avulla tulee pystyä vertailemaan voimassa olevia sopimuksia ja markkinatarjontaa. Energiantoimittajat usein eriyttävät tarjontaansa sisällyttämällä energiantoimitussopimuksiin muita palveluita, joten vertailuvälineiden tulee mahdollistaa erilaisten ehdotettujen pakettien vertaaminen sekä pelkästään paketteihin sisältyvän toimitusosuuden vertaaminen;

29. ehdottaa, että käynnistetään energia-alan sääntelyviranomaisten, alue- ja paikallisyhteisöjen ja kuluttajajärjestöjen aloitteesta energiantoimittajan vaihtamiseen liittyviä tiedotuskampanjoita. Kampanjoissa voitaisiin tuoda esiin olemassa olevia vertailuvälineitä;

30. katsoo, että Euroopan komission ja kansallisten ja alueellisten sääntelyelinten tulisi valvoa energiantoimittajan vaihtomenettelyjen toimivuutta ja että kuluttajien – varsinkin heikoimmassa asemassa olevien – tulisi saada tarkoituksenmukaista neuvontaa toimitussopimuksen valinnasta sekä apua energiantoimittajan ja/tai sopimuksen vaihtamisessa;

31. vaatii, että Euroopan unioni hyväksyy tavoitteiltaan kunnianhimoisen lainsäädännön, jolla vähennetään asiakkaan siirtämisessä energiantoimittajalta toiselle kuluvaa aikaa ja tehdään siirtomenettelystä automaattinen;

32. toivoo, että energiantoimituksiin liittyviä kaupallisia käytänteitä ja markkinointia koskevia kysymyksiä ohjailtaisiin paremmin Euroopan tasolla, jotta saadaan vähennettyä hintapiikkejä ja kitkettä väärinkäytökset tältä alalta. Euroopan alueiden komitea vaatiikin painokkaasti, että sopimattomista kaupallisista menettelyistä annettua direktiiviä ja kuluttajan oikeuksista annettua direktiiviä ryhdytään soveltamaan täysimääräisesti;

33. pyytää, että energian yhteishankintoja julkisiin laitoksiin, kotitalouksiin ja yrityksiin säädellään ja edistetään. Tällaisilla hankinnoilla tulee parantaa markkinoiden toimintaa sekä varmistaa kaikkien oikeus energiaan ja helpottaa energiansaantia vähentämällä tosiasiallisesti ja pysyvästi energialaskun osuutta kuluttajien budjetissa;

Laskujen ymmärrettävyyden ja vertailtavuuden parantaminen

34. pyytää Euroopan unionia tarkastelemaan energialaskuihin sisältyviä eri osioita ja laatimaan tältä pohjalta Euroopan laajuisen mallilaskun, johon sisältyy tiettyjä vakiomuotoisia, ymmärrettäviä, selkeitä ja vertailukelpoisia tietoja ja jonka avulla kuluttajat voisivat optimoida energian käyttönsä. Euroopan alueiden komitea kannattaa tässä asiassa Euroopan energia-alan sääntelyviranomaisten neuvoston aloitetta, jossa ehdotetaan energialaskuun sisällytettävien tietojen yhdenmukaistettuja määritelmiä;

35. pyytää, että vakioimisen yhteydessä loppulaskuun veloitetaan sisällyttämään tietoa ilmaisista välineistä ja palveluista, joita voi käyttää toimitustarjoustun vertailuun ja joista kotitaloudet ja yritykset voivat saada tietoa ja apua kuluttajien oikeuksien suojelusta;

36. kehottaa jäsenvaltioita luomaan välineitä ja palveluja, joiden avulla kotitalouksien ja yritysten on helpompi ymmärtää energialaskujaan, joiden avulla laskuja voi analysoida ja joista loppukuluttajat saavat tarvittaessa neuvontaa ja tukea havaittujen sääntöjenvastaisuuksien korjaamisen edellyttämässä toimissa tai jotka ohjaavat loppukuluttajia tekemään tarpeisiin paremmin soveltuvia toimitussopimuksia;

37. suosittelee, että laskut ja kaikki muut energiantoimittajien asiakkailleen lähettämät tiedot lähetetään asiakkaiden toivomassa muodossa eli postitse tai sähköpostitse ilman minkäänlaista syrjintää;

38. korostaa, että muita heikommassa asemassa olevien kuluttajien on usein erityisen hankala määritellä edullisinta hintaa hyvin laajasta tarjonnasta ja että nämä pyytävät usein apua lähimmältä julkishallinnon tasolta. Euroopan alueiden komitea pyytääkin Euroopan unionia tukemaan paikallis- ja alueyhteisöjä energia-alan tukijärjestelmien perustamisessa, mikäli jäsenvaltiot eivät huolehdi siitä;

Mittaustietoihin liittyvät parannukset

39. katsoo, että mittaustietojen tulisi olla helposti kuluttajien saatavilla eri muodoissa (suoraan älykkäässä mittarissa, verkossa, yksityiskohtaisessa kuukausittaisessa energialaskussa, henkilökohtaisen avun kautta jne.);

40. painottaa, että kuluttajille on tiedotettava mittaustietojen hallinnoinnista ja kulutustietojen käytöstä ymmärrettävästi ja siten, että ilmoitetaan, mitä tietoja kerätään ja säilytetään, kuinka usein ja kuinka kauan;

41. korostaa tarvetta asettaa Euroopan tasolla tiukka yksityisyyden suoja koskeva kehys, jota sovelletaan mittaustietoihin;

Älykkäiden mittarien kehittämisen sekä tutkimuksen ja innovoinnin tukeminen ja ohjaaminen

42. ilmaisee jälleen toivovansa, että älykkäiden järjestelmien käyttöönottoa nopeutetaan niin verkoissa kuin tuottajien ja kuluttajien tasolla ja että optimoidaan järjestelmä kokonaisuudessaan ja otetaan käyttöön älykkäitä mittareita sellaisen tehokkaan kysynnänhallinnan keskeisiksi välineiksi, johon kuluttajat aktiivisesti osallistuvat;

43. vaatii asettamaan Euroopan tasolla tiukan kehyksen, jota sovelletaan älykkäiden mittarien käyttöönottoon ja mittarien käyttötapoihin ja toimintoihin, ja muistuttaa, että käyttöönoton tavoitteena on kulutuksen järjeistämisen ja vähentämisen. Komitea vaatii tässä yhteydessä, että mikäli uusia teknologioita ryhdytään soveltamaan standardina, on ennen niiden käyttöönottoa arvioitava niiden mahdollisia energia-alaan liittyviä, taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia;

44. pyytää Euroopan unionia ja jäsenvaltioita asettamaan etusijalle soveltavan tutkimuksen, jonka aiheena on kulutuksen hallinta ja vähentäminen, kuormituksen siirto ja vähentäminen, älykkäiden, turvallisten, luotettavien ja kannattavien mittaus-, jakelu- ja siirtojärjestelmien käyttöönotto sekä teollisuuden ja kotitalouksien tarpeisiin soveltuvat varastointijärjestelmät;

45. painottaa, että kaupunkien kehitys ja toiminta vaikuttavat valtavasti energiantarpeeseen, sillä kaupunkien osuus maailmanlaajuisesta energiankulutuksesta on 60–80 prosenttia ja niiden osuus hiilidioksidipäästöistä on samaa luokkaa. Näin ollen eurooppalainen innovaatiokumppanuus ”Älykkäät kaupungit ja yhteisöt” sekä muut innovatiiviset yritys- ja rahoitusmallit voisivat edistää älykkäiden energiateknologioiden käyttöönottoa huomattavasti;

Paikallis- ja alueyhteisöjen sekä kansalaisten mahdollisuus osallistua energiamarkkinoihin

46. pahoittelee, että tiedonannossa tunnustetaan paikallis- ja alueyhteisöjen rooli vain hyvin rajallisissa yhteyksissä, kun on kyse kuluttajien osallistumisen lisäämisestä ja erityisesti kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopolitiikasta, eikä paikallis- ja alueyhteisöjä oteta toimijoina huomioon esimerkiksi yleisissä päätelmissä, joiden mukaan jatkotoimia on toteuttava jäsenvaltiotasolla sekä teollisuuden, kuluttajajärjestöjen ja kansallisten sääntelyviranomaisten yhteisten aloitteiden muodossa. Komitea kehottaaakin Euroopan komissiota ottamaan paikallis- ja aluenäkökulman, erityisesti paikallis- ja aluetason roolin energian tuottajana ja toimittajana, nykyistä yleisemmin huomioon tulevissa energia-alan toimissaan;

47. katsoo, että älykäs mittaaminen voi olla myös tärkeä keino puuttua energiaköyhyyteen, mutta muistuttaa, että on syytä varmistaa, ettei älykäs mittausteknologia aiheuta kuluttajille kohtuuttomia kustannuksia tai rajoita liikaa heidän energiankäyttöään;

48. pyytää Euroopan unionia ja sen jäsenvaltioita huolehtimaan siitä, että paikallis- ja alueyhteisöt sekä paikalliset energiayritykset saavat riittävästi ja helposti hyödynnettävissä olevaa rahoitusta energiatehokkuuteen ja uusiutuvista lähteistä saatavan energian tuotantoon ja käyttöön liittyvien toimintapolitiikkojen ja hankkeiden, kuten esimerkiksi energianeuvonnan toteuttamiseksi. Euroopan alueiden komitea vaatii, että Euroopan unioni sisällyttää tämän osa-alueen kaikkiin tuleviin tällä alalla käynnistettäviin rahoitusohjelmiin;

49. ehdottaa, että otetaan käyttöön selkeä kehys, joka mahdollistaa kuluttajien tuottaman energian helpon pääsyn älykkäisiin verkkoihin ja joka helpottaa ja lyhentää aikaavieviä lupien myöntämismenettelyjä ja poistaa muut hallinnolliset ja sääntelystä johtuvat esteet, jotka estävät todellisen kilpailun;

50. pyytää Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita luomaan soveltuvan sääntelykehyksen tasapuolisten kilpailuedellytysten turvaamiseksi uusille markkinatoimijoille eli tuottajakuluttajille ja ottamaan käyttöön riittäviä kannustimia ja tarvittavia takeita uusiutuvista lähteistä saatavan energian omaan käyttöön tarkoitetun hajautetun tuotannon ja energiantuotannon kohtuullisen hyvittämisen edistämiseksi;

51. toteaa, että on olemassa monia esimerkkejä hyvistä käytänteistä, joissa kuluttajat osallistuvat kulutuksen hallintaan ja energian hajautettuun tuotantoon uusiutuvista lähteistä. Komitea korostaa Euroopan alueiden komitean merkitystä hyviksi osoittautuneiden käytänteiden vaihdossa;

52. korostaa ennen kaikkea valtavaa potentiaalia, jonka tarjoaa energian yksittäinen ja kollektiivinen tuotanto omiin tarpeisiin paikallisista uusiutuvista lähteistä, ja pyytää Euroopan unionia tarkastelemaan muun muassa tarpeesta mukauttaa nykyiset sähköverkot oman käytön mekanismeihin johtuvia sääntely- ja rahoitusesteitä, jotka haittaavat tällaisten aloitteiden kehittämistä, sekä ryhtymään toimenpiteisiin esteiden ylittämiseksi. Tässä yhteydessä Euroopan alueiden komitea korostaa, että omistajuuden käsite on tärkeä, jotta kansalaiset osallistuvat energijärjestelmän muutokseen tosiasiallisesti, ja vaatii, että kiinnitetään erityistä huomiota kuluttajiin, joilla ei ole taloudellisia tai käytännön mahdollisuuksia investoida omaan käyttöön tarkoitettuun tuotantoteknologiaan. Lisäksi komitea tähdentää tärkeää roolia, joka paikallis- ja alueyhteisöillä voi olla kollektiivisia, osuuskuntamuotoisia tai omavaraisuuteen pohjautuvia energian tuotanto-, jakelu- ja kulutusjärjestelyjä koskevien paikallisten aloitteiden organisoinnissa tai tukemisessa;

53. pitää tervetulleena kansalaisten energiafoorumia koskevaa aloitetta mutta korostaa, että olisi suotavaa perustaa muita kausiluonteisia rakenteita ja mekanismeja, jotta energiankuluttajat voisivat ilmaista mielipiteensä ajoissa ja vaikuttaa näin energiamarkkinoita koskeviin valintoihin.

Bryssel 7. huhtikuuta 2016.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA
